వేదిక

- లాలస

సుందరం కుర్చీలోంచి లేచాడు. నిదానంగా కుండ దగ్గరకు వెళ్ళి మంచి నీళ్ళు తాగాడు. నిస్త్రాణంగా వచ్చి కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. గొంతులోకి మంచినీళ్ళు వెళ్ళాక అతడి గుండెలో మంట కొద్దిగా చల్లారినట్లనిపించింది. అప్పుడు ఆకలి గుర్తుకు వచ్చింది. కుండలో నీళ్ళు తప్ప తినడానికి ఏమీ లేదని తెలుసు "ఇవన్నీ నీ కొద్దురా, అవన్నీ పెద్దోళ్ళ ఆటలు" అని చెప్పి చెప్పి చచ్చిపోయిన తండ్రి కళ్ళ ముందు కదిలాడు. అలాగే ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. చీకటి కమ్ముకున్న ఇంటిని పరిశీలనగా చూశాడు. లైట్లన్నీ ఆర్పేసి ఇంట్లో వెలుగు లేకుండా చేస్తే ఇంట్లో ఏమీ కనిపించకుండా పోతుందా అనుకున్నాడు. వీధి దీపాలు ఆరిపోయినా చుట్టుపక్కల ఇళ్ళలో లైట్లు లేకపోయినా, ఇళ్ళను గుర్తు పట్టచ్చు అనుకున్నాడు. అయితే లైట్లన్నీ ఆర్పేయడం దేనికో ప్రశ్నించుకున్నాడు. సరైన సమాధానం దొరకలేదు. అసహనంగా కదిలి సిగరెట్ వెలిగించాడు. అంత చీకటిలో అగ్గిపుల్ల వెలుతురు చూసి అతనే ఉలిక్కి పడ్డాడు. అలికిడికి సుందరం కూతురు నిద్రలో కదిలింది. ఆమె కేసి నిర్లిప్తంగా చూశాడు. కుర్చీలోంచి కొంత దూరం వెళ్ళి మళ్ళీ వచ్చి కూర్చున్నాడు. లేచి లైటు వేద్దామనుకున్నాడు. ఎటూ తేలక అలానే కూర్చున్నాడు. లైట్లు వేస్తే తన భయాన్ని దాచి పెట్టుకున్న ఒంటరితనానికి భగ్నం కలుగుతుందని జంజాటం. కమ్ముకున్న అంధకారం అతని నిజమైన నేస్తులా వుంది. చీకటిలో అతణ్ణి ప్రత్యర్థులు పోల్చుకోలేరు. చీకట్లో తన భయాన్ని, అభద్రతను వారు పోల్చుకోలేరని అతని విశ్వాసం. చీకట్లో ఏదో రహస్యం వుంది. అందుకే తను వారికి మెరుపుదాడి చేయగల వాడిగా, అంతు చిక్కని వాడిగా అనిపిస్తానని అతని విశ్వాసం. వాస్తవానికి తనకు ఇలాంటి ధీరోదాత్త లక్షణాలు లేవని అతనికి తెలుసు. అతను వీధి కవతల వంతెన మీద నుండి ట్రాఫిక్ శబ్దాలను వింటున్నాడు. మోటారు సైకిళ్ళు లారీలు, బస్సులు, ఎడ్ల బండ్లు, ఆటో రిక్షాల రొద అతని ఆలోచనలలో కలగలిసి పోయింది. కాసేపటికి శబ్దాలు సద్దుమణిగాయి. జీవితం విశ్రాంతి తీసుకుంటోంది. అతన్ని ఇంటిలోని నిశ్శబ్దం భయపెట్టింది. గట్టిగా లేచి ఓ కేక వేద్దామా అనుకున్నాడు. "జై...జై..., వర్థిల్లాలి, సోదర సోదరీ మణులారా, మీ ఓటు" కంఠ నాళాలు తెగిపోయేలా నినాదాలు చేస్తున్నాడు ఇన్ని రోజుల్లాగా. పట్టణంలో చుట్టుపక్కల ప్రాంతాల్లో కోలాహలం అతనిదే. ఆ చీకటిలో దూరం నుండి చలాకీ కలువ...చలాకీ కలువ పాట వినిపిస్తోంది. చల్లటి గాలి కిటికీలోంచి సుందరాన్ని తాకుతోంది. చలితోపాటు సర్వం కోల్పోయిన భావంతో ముడుచుకు పోయాడు. ఏ పెళ్ళి వేడుకకో, సంబరానికో ఆ మురికి వాడలో జనం టేపు రికార్డరును అద్దెకు తెచ్చుకుంటారు. అలా అద్దెకు తెచ్చుకున్న వ్యక్తికి ఏదైనా ఇష్టమైన పాట వుంటే ఆ పాట అరిగిపోయేలా వాడటం ఖాయం. అయితే ఈ రోజు పెళ్ళి రోజు కాదు. ప్రత్యర్థుల విజయోత్సవానిది.

> ప్రధాన కార్యకర్తనన్న గర్వంతోను, పార్టీలో ఎదగాలన్న ఆశతోను తన కార్యక్రమాలన్నింటికీ జేబుసొమ్మునే వాడాడు. అంతా హారతి కర్పూరం చేశాడు. తన రాజకీయాలతో విసుగు చెంది తనతో ఏమాటా లేని భార్య దగ్గరగా వెళ్లాడు. తన అభద్రతను ఎలా చెప్పుకోవాలో తెలీక తికమకపడ్డాడు.

కాని వాటితో సుందరానికి నిమిత్తం లేదు. అతనికి ఎవరు ఎవరికి ప్రత్యర్థులో అర్థం కాలేదు. దగ్గరి థియేటర్‌లో సెకండ్ షో అయిపోయింది. జనం ఇళ్ళకు చేరుకుంటున్నారు. తన ఇంటి ముందు నుండి వెళ్తున్న పక్కింటి పరమేశ్వర్‌ను చూసి సుందరం కుర్చీలో ఇబ్బందిగా కదిలాడు. పరమేశ్వర్‌ది తన ప్రత్యర్థి పార్టీ. అతను తన ప్రత్యర్థి పార్టీలో వున్నాడన్న కారణంతో తన ఇంట్లో వాళ్ళందరినీ పరమేశ్వర్ ఇంటి వాళ్ళతో సాధారణ మానవ సంబంధాలు కూడా కొనసాగించకుండా కట్టడి చేశాడు. ఈ రోజు పరమేశ్వర్ పార్టీ విజయం సాధించింది. అంతకన్నా తను ఏ పార్టీ కోసం అహర్నిశలూ తపించాడో, ఆ పార్టీ తరఫున ఎన్నికలలో పోటీచేసిన అభ్యర్థి తన నాయకుడు మారిన రాజకీయ వాతావరణంలో ప్రత్యర్థి పార్టీలో చేరిపోనున్నాడని సుందరానికి దగ్గరి వాళ్ళ ద్వారా తెలిసింది. తను పరమేశ్వర్ ముఖం చూడగలనా అనుకున్నాడు. ఈ రోజంతా వేడుకలు జరిగాయి. దండలు, ఊరేగింపులు, వాల్ పోస్టర్లు, స్వీట్లు, పదవుల పంపకం హడావిడి మొన్నటి వరకు ప్రత్యర్థి పార్టీ కార్యకర్తలకు అతను పీడకల. అతని వ్యూహాలు, పంచిన కరపత్రాలు, మిద్దెల నుండి పూరి గుడిశెల వరకు ఎక్కడికైనా వెళ్ళి తన వ్యూహాలను వివరించి ఓట్లు అడిగేలా తయారుచేసిన తన క్యాడర్ శ్రమ వృధా. ప్రధాన కార్యకర్తనన్న గర్వంతోను, పార్టీలో ఎదగాలన్న ఆశతోను తన కార్యక్రమాలన్నింటికీ జేబు సొమ్మునే వాడాడు. అంతా హారతి కర్పూరం చేశాడు. తన రాజకీయాలతో విసుగుచెంది తనతో ఏ మాటా లేని భార్య దగ్గరగా వెళ్ళాడు. సుందరం తన అభద్రతా భావాన్నంతా ఆమెకెలా చెప్పకోవాలో అర్థంకాక తికమక పడ్డాడు. తన కులాభిమానాన్ని చక్కగా వాడుకున్న నాయకుణ్ని తలుచుకుంటూ నిద్రలోకి జారుకున్నాడు. నాయకుడి కులోద్ధరణ ఒక్క ఓటమితో డంగైపోవడంతో సుందరం పూర్తిగా నిద్రపోలేక పోయాడు. మర్నాడు కూడా విజయోత్సవానిదే. తన కులస్తుల ప్రయోజనాల కోసమనివున్న పార్టీని కుల నాయకుడే వదిలేశాడు. అనీజీగా వున్న సుందరం సాయంత్రం వరకు తిండి తిప్పలూ లేకుండా ఇంటిలోనే గడిపాడు. ఆ రోజంతా న్యూస్ పేపర్ కూడా చూడలేదు. పొద్దుగూకేసరికి నిశ్శబ్దం అలుముకుంది. తన అలవాటు ప్రకారం మీసాల చివర్లను దువ్వుకున్నాడు. ఖద్దరు చొక్కా మీద తుండు వేసుకుని లేచాడు. మొన్నటి వరకు తను పిచ్చికుక్కలా తిరిగిన వీధుల్లోకి అడుగు పెట్టాడు. తన మీద బనాయించబడే కేసులను తలచుకున్నాడు. తన భద్రతకుగల ముప్పును తలచుకున్నాడు. పరిసరాలను గమనిస్తూ ఏమీ మారలేదనుకున్నాడు. ఉదయం నుండి కంటి చూపు పడకుండా కష్టపడిన న్యూస్ పేపర్లు ఇక చూడకుండా వుండటం అతనికి సాధ్యపడలేదు.

ఏ దుకాణంలోను పేపర్లు మిగల్లేదు. ఒక బడ్డీ కొట్టు దగ్గర ఒక పేపరులో పేజీలను నలుగురు పంచుకుని చదువుతున్నారు. ఒక పేజీ అందుకుని అందులో అక్షరం అక్షరం చదివి ఇంటికి చేరాడు.

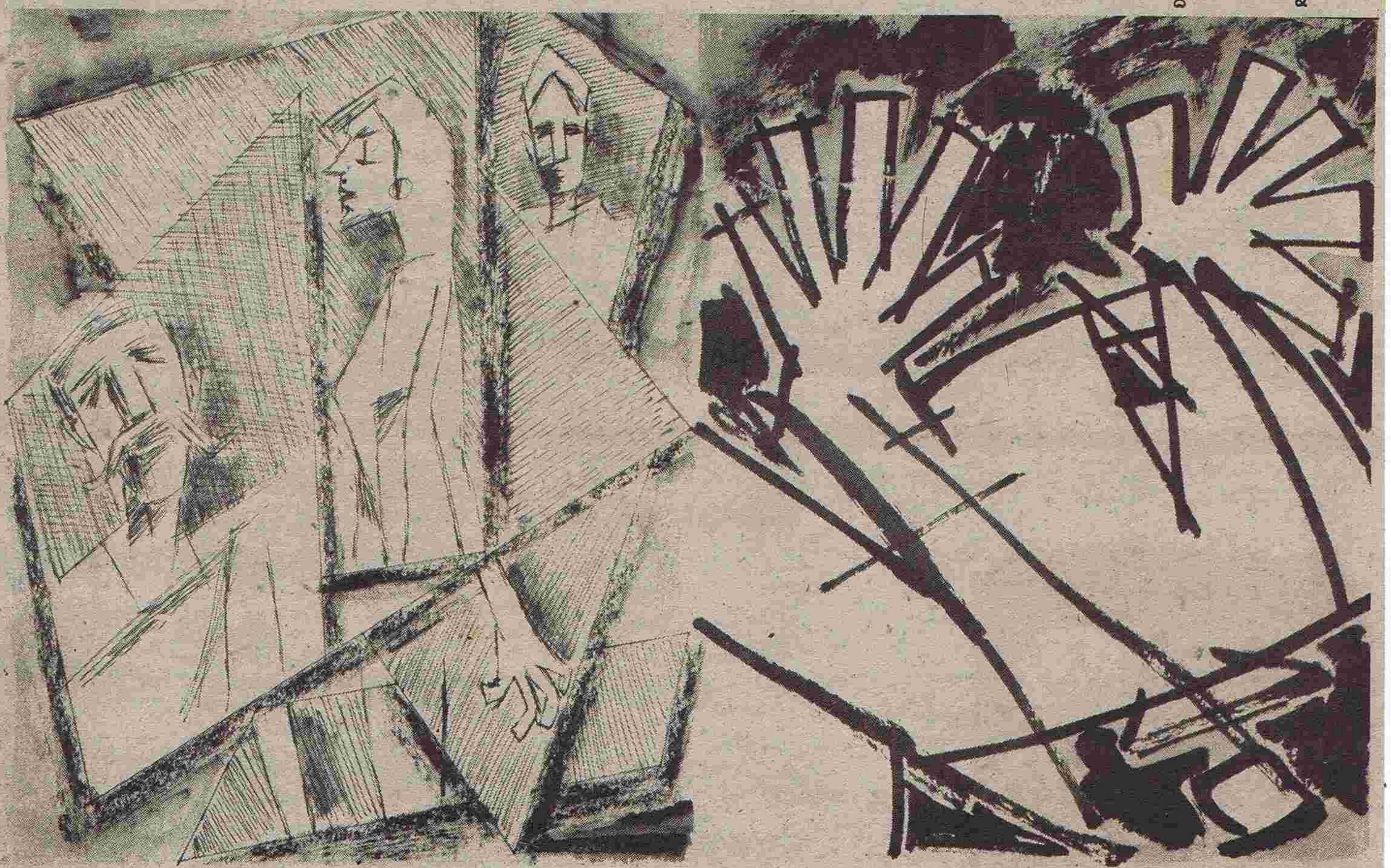

భార్య, బావమరిది, అతని నలుగురు పిల్లలూ మౌనంగానే వున్నారు. అప్పటికింకా పూర్తిగా చీకటి పడలేదు. ఆకలి మీదవున్న సుందరం ఎప్పటిలాగానే వంటింట్లో నేల మీద కూర్చున్నాడు. తను, పిల్లలు తిన్న తర్వాత భార్యకు తినడానికేమీ వుండదని తెలిసినా ఓ నాలుగు ముద్దలు ఎక్కువే తిన్నాడు. నడుం వాల్చిన సుందరం చిన్న కునుకు తీశాడు. కుడి మోచేతిని, మోకాలికి కుడివైపుకు మడత పెట్టుకోవడం వలన చేయి నెప్పిగా అనిపించి మెలకువ వచ్చింది. బావమరిది ఏదో చదువుకుంటున్నాడు. అతను టీనేజరే అయినా ఆవేశాల్ని, ఆలోచనల్ని లోపలే తొక్కిపెట్టినట్టు కనిపిస్తాడు. అప్పటికే ఆటలు మొదలెట్టిన పిల్లలు గారాం చేయనున్నట్లుగా అతని దగ్గరికి చేరారు. తన ఏకాంతంలోకి పిల్లలు చొరబడ్డం ఇష్టం లేక బయటకు వచ్చాడు. వేడుకలు జరుగుతూనే వున్నాయి. మరికొన్ని రోజుల వరకు ఆగేట్టు లేవు. వీధిలో అందరూ సంతోషంగానే వున్నారు. కులాభిమానంతో పార్టీ మమకారంతో అతను జనం నాడిని పసికట్టలేక పోయాడు. ఈ రోజు నిన్నటికి కొనసాగింపు. నిన్నటిని అంచనా వేయలేక పోయాడు. అందుకే ఈ రోజు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఊహించలేని పరాజయం ఖిన్నుడిని చేసింది. వీధుల్లో జనం ఎప్పటికన్నా ఎక్కువగా వున్నారు. మాటల్లో బిజీగా వున్నారు. ఎవరూ అతన్తో మాట్లాడలేదు. తను రోజూ సమావేశాలు, చర్చలు జరిపి పత్రికలు చదివే టీ స్టాలుకు చేరాడు. ఎవరో దగ్గర్లోని బల్లని లాగేశారు. అతనికి ఆశ్చర్యం వేసింది. లెక్చరరైన తన తండ్రి తన చేత చదివించిన అసమర్థుని జీవిత యాత్ర గుర్తుకు వచ్చింది. ఎవరో అతన్ని చూసి సుందరం వచ్చాడన్నారు. రోజూ వద్దన్నా కొసరి వడ్డించే సర్వరు కన్నెత్తైనా సుందరం వంక చూడలేదు. అతనికి కోపం వచ్చింది. ఏం సుందరం టీ కావాలా అన్నాడు టీస్టాలు యజమాని. అతను ఊ అనలేదు ఆ అనలేదు. సర్వరు బల్లమీద టీ కప్పు పెడ్తూ సార్, దయచేసి ఇక్కడ రాజకీయాలు మాట్లాడకండి అన్నాడు. సుందరానికి తల రైలుకింద పెట్టుకోవాలనిపించింది. రేపొద్దున్న బార్బరు షాపుకెళ్తే ఇన్నాళ్ళూ తన రాజకీయోత్సాహంతో విసిగిపోయిన అతను కూడా ఇలానే అంటాడేమో అనుకున్నాడు.

టీ కప్పు నోట్లో పెట్టుకోబోతుంటే "నువ్వెందుకు వచ్చావు సుందరం, అసలే నీ వంటే కోపం చాలా మందికి. ఈ గొడవల్లో ఇక్కడికెందుకు రావడం, ఎవరైనా పంపితే టీ పంపేవాణ్ణిగా" అన్నాడు టీ స్టాలు యజమాని. అతను ఒక్క గుక్కన్నా తీసుకోకుండా బయటకు రాబోయాడు. ఇంతకు ముందు బల్ల లాగిన వ్యక్తి ఏదో బూతు మాటంటూ పక్కకు వెళ్ళాడు. అతనిది ప్రత్యర్థి పార్టీ. ఓ చిన్న ముష్టి యుద్ధం జరిగింది. చిరిగిన చొక్కా, చెదిరిన జుట్టుతో ఇంటికి చేరాడు. అతని భార్య వణికి పోయింది. ఇదేంటండీ అని మొత్తుకుంటుంటే బయట నుండి కేకలు వినబడ్డాయి. బీడీ తాగుతున్న ఓ పదిహేడేళ్ళ కుర్రాడితో సహా ఓ ముగ్గురున్నారు. ఇందాక తనతో ఘర్షణ పడ్డవారే. సుందరం కోపంగా బయటకు వెళ్ళబోయాడు. అతని బావమరిది చేతిలో దుడ్డుకర్రతో వచ్చి ఇంటి వెనక నుండి వెళ్దాం బావయ్యా అన్నాడు. ఇద్దరూ వెనుక నుండి ముగ్గురి మీద కలబడ్డారు. అనుకోని పరిణామానికి ముగ్గురూ హతాశులై పారిపోయారు. సుంధరానికి విజయ గర్వమేదో కలిగింది. కిందపడ్డా పై చేయి అనడం అతని కుల వాద నాయకుడి నుండి నేర్చుకున్నాడు. ఈ సందడికి వీధి అవతలి వైపు డ్యూటీలో వున్న కానిస్టేబుళ్ళు వచ్చారు. రోడ్డు మీదనే నిలబడ్డ సుందరాన్ని, బావమరిదినీ చూసి ఏరా లమ్డీ కొడకల్లారా అర్థరాత్రి తిరవాళ్ళని గద్దించారు. సుందరం ఏదో చెప్పబోయాడు. గత నెల రోజులుగా జనాన్ని అదుపు చేసే పనితో సతమతమౌతున్న కానిస్టేబుళ్ళు అదేం వినిపించుకోకుండా చేతిలో దుడ్డుకర్రతో వున్న అతని బావమరిదిని లాకప్‌లో వేశారు. ఇంట్లో సుందరం భార్య తమ్ముడి కోసం ఏడ్వడం మొదలెట్టింది. భద్రత కోసం పెళ్ళాం బిడ్డలని బంధువుల ఇంటిలో వదిలేసి వచ్చాడు. నాయకుడి సహాయం కోరమని ప్రాధేయపడింది భార్య. సుందరం ఇంటికి వచ్చి కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. తన కులం వాళ్ళ మీద చూపించే ప్రేమ, అవసరమైతే తన స్వలాభం కోసం కుల ప్రయోజనాలను బలిపెట్టే లౌక్యం, ప్రత్యర్థులను హతమార్చేసే క్రూరత్వం, అవసరం తీరిన తన సహచరులను కాలికింద పట్టాగా చూసే తీరుగల నాయకుడు గుర్తుకు వచ్చాడు. ఆపై ఆలోచించలేక పోయాడు. పైగా ఓడిపోయినవాడు అనుకుంటుంటే చలాకీ కలువ... చలాకీ కలువ మళ్ళీ వినిపించింది. మెదడు మిక్సీలో వేసిన అనుభూతి కలిగింది. మళ్ళీ చలాకీ కలువ...కలువ... సినిమాకు వెళ్దామా అనుకున్నాడు. అతనికి బావమరిది గుర్తుకు వచ్చాడు. డబ్బు పెట్టిద్దామంటే చేతిలో నయాపైసా లేదు. లేచి మంచినీళ్ళు తాగాడు. బావమరిదిని విడిపించమని ప్రాధేయపడ్దామనుకున్నాడు. కళ్ళు మూసుకున్నాడు. భార్య ముఖం కనబడింది. పెళ్ళయిన 12 సంవత్సరాల్లో ఏనాడూ ఆకలి తప్ప మరే ఫీలింగు ఆమెతో చెప్పలేదు, పంచుకోలేదు. అతని బావమరిదిని ఏనాడూ పలకరించలేదు. ఆ రోజు కర్ర ఎత్తుకుని ఎందుకు వచ్చాడో? ఇందాకంటే ముగ్గురొచ్చారు. రొచ్చు పట్టిన రాజకీయాల్లో విచక్షణ మర్చిన తన వల్ల గాయపడిన వారెందరో? శత్రువు లెందరో. నాయకుడి దగ్గరికి పోతే పోలా? ఆయనకు విజయమే జీవితం. జీవితం లేనివాడు మరొకరికి జీవితం ఎలా ఇస్తాడు. తనను గెలిపించలేని వాళ్ళను ఆదుకునే శ్రమ ఎందుకు తీసుకుంటాడు! దోచుకుంటాడు కానీ. ..పైగా పార్టీ మార్చబోతున్నవాడు. సుందరానికి చెమటలు పట్టాయి. నాయకుడికి మరో పార్టీ వుంది, కాకపోతే ఆరు నెలల్లో మరోసారి ఎన్నికలూ రావచ్చు. సర్వం ఒడ్డిన తనకు జీవితం మరోసారి అవకాశం ఇవ్వదు. ఇకనైనా రాజకీయాలు మానాలి అనుకున్నాడు. కుర్చీలో చేరగిలి కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఒక పది నిముషాల తర్వాత కిటికీలోంచి నాలుగు రాళ్ళు ఇంట్లో పడ్డాయి. సుందరం కర్ర చేత పుచ్చుకున్నాడు. ■

వచ్చేవారం ఆంగ్ల కథ

స్కూల్ ఇన్‌స్పెక్టర్

-ఎం. అత్తార్ తాహిర్